

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

معاونت امور اقتصادی

سیاست در خدمت توسعه؛ بهره‌گیری از شفافیت و مشارکت شهروندان

گزارش سیاستی بانک جهانی

مترجمان: دکتر علی چشمی، عضو هیأت علمی دانشکده علوم اداری و اقتصادی دانشگاه فردوسی مشهد

و مهدی چشمی

978-964-7615-74-7 :	شابک
۵۳۹۹۷۳۴ :	شماره کتابشناسی ملی
سیاست در خدمت توسعه: بهره‌گیری از شفافیت و مشارکت شهروندان/ گزارش سیاستی بانک جهانی؛ ترجمه علی چشمی، مهدی چشمی.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: پیک نور، ۱۳۹۷.	مشخصات نشر
۳۷۳ ص.	مشخصات ظاهری
Making politics work for development : harnessing transparency and citizen engagement, [2016].	یادداشت
سیاست اقتصادی -- مشارکت شهروندان	موضوع
Economic policy -- Citizen participation	موضوع
رشد اقتصادی -- مشارکت شهروندان	موضوع
Economic development -- Citizen participation	موضوع
رشد اقتصادی -- جنبه‌های سیاسی	موضوع
Economic development -- Political aspects	موضوع
شفافیت در دولت	موضوع
Transparency in government	موضوع
مشارکت سیاسی	موضوع
Political participation	موضوع
۳۷۳، ۴۲ :	رده بندی دیویی
۱۳۹۷، ۱۳۹۹، ۱۳۹۶ :	رده بندی کنگره
چشمی، علی، مترجم	شناسه افزوده
چشمی، مهدی، ۱۳۷۱	شناسه افزوده
بانک جهانی	شناسه افزوده
World Bank	شناسه افزوده
فیبا :	وضعیت فهرست نویسی

سیاست در خدمت توسعه: بهره‌گیری از شفافیت و مشارکت شهروندان

گروه بانک جهانی	نویسنده
۲۰۱۶	سال انتشار
دکتر علی چشمی، عضو هیأت علمی دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد و مهدی چشمی	مترجمان
دکتر حجت ایزدخواستی، عضو هیأت علمی دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی	ناظر فنی
۵۰۰ جلد	شمارگان
دکتر میلاد شمعی	ویراستار
محسن دستار	صفحه‌آرا
سجاد جلیل پیران	طراح جلد
زمستان ۱۳۹۷	تاریخ انتشار
اول	نوبت چاپ
پیک نور	انتشارات

فهرست مطالب

۵	سخن آغازین
۷	پیشگفتار ترجمه
۹	پیشگفتار
۱۱	سیاسگزاری
۱۳	معرفی تیم پژوهشی
۱۷	اختصارات
۱۹	مرور اجمالی
۶۷	فصل ۱. حکمرانی
۶۷	۱-۱. مقدمه
۶۹	۱-۲. روندهای فساد
۸۴	۱-۳. باورهای ایدئولوژیک و تضاد توزیعی میان شهروندان
۹۳	کتاب‌شناسی
۹۷	فصل ۲. مشارکت سیاسی
۹۷	۲-۱. مقدمه
۱۰۰	۲-۲. مشارکت سیاسی از طریق انتخابات
۱۲۵	۲-۳. مشارکت سیاسی توسط جامعه مدنی
۱۳۳	کتاب‌شناسی

فصل ۳. شفافیت

۱۳۷

۱-۳. مقدمه.....	۱۳۷
۲-۳. سیاست‌های افشای اطلاعات دولتی.....	۱۴۰
۳-۳. جامعه مدنی و بخش خصوصی به عنوان منبع اطلاعات.....	۱۴۵
۴-۳. بازارهای رسانه و نیروهای فناوری.....	۱۴۶
کتاب‌شناسی.....	۱۶۱

فصل ۴. یادگیری از منطق ادبیات نظری

۱۶۳

۱-۴. مقدمه: شکست دولت به مثابه مسئله کارفرما- کارگزار.....	۱۶۳
۲-۴. مشارکت سیاسی اساسی‌ترین نقشی است که شهروندان در مسائل کارفرما- کارگزار دولت بازی می‌کنند.....	۱۶۵
۳-۴. شفافیت می‌تواند مشارکت سیاسی را به منظور بهبود انگیزه‌ها و انتخاب رهبران با کیفیت بهتر تقویت کند.....	۱۶۹
۴-۴. مشارکت سیاسی و شفافیت، می‌تواند باورها و هنجارهای رفتاری را شکل دهد.....	۱۸۷
کتاب‌شناسی.....	۱۹۷

فصل ۵. شواهد تجربی درباره تأثیر مشارکت سیاسی

۲۰۵

۱-۵. مقدمه.....	۲۰۵
۲-۵. تأثیر مشارکت سیاسی بر انگیزه‌های رهبران.....	۲۰۶
۳-۵. تأثیر مشارکت سیاسی از مسیر انتخاب نوع رهبران.....	۲۲۳
۴-۵. مشارکت سیاسی و هنجارهای رفتاری.....	۲۳۴
۵-۵. ظرفیت‌سازی کافی نیست: مشارکت سیاسی سالم برای حیل در انگیزه‌ها و هنجارها ضروری است.....	۲۴۳
کتاب‌شناسی.....	۲۵۳

فصل ۶. شواهد تجربی درباره تأثیر شفافیت

۲۶۵

۱-۶. مقدمه.....	۲۶۵
۲-۶. مشارکت سیاسی به شفافیت واکنش نشان می‌دهد.....	۲۶۶
۳-۶. تأثیر شفافیت بر نتایج حکمرانی از طریق مشارکت سیاسی رخ می‌دهد.....	۲۸۴
۴-۶. فقط کنش‌های هدفمند شفاف‌سازی برای بهبود خدمات محلی کافی نیست.....	۲۹۷

سخن آغازین

طی سالهای اخیر، برنامه‌های مهمی در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایران اجرا شده یا در حال اجراست؛ از جمله برنامه خصوصی‌سازی و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، برنامه بهبود محیط کسب و کار در قالب ارتقاء جایگاه ایران در نماگرهای شاخص انجام کسب و کار بانک جهانی، شناسایی قوانین مخل تولید و تسهیل قوانین و مقررات، اصلاح نظام مالیاتی، نظام بودجه‌ریزی، و نظام خزانه‌داری و مدیریت بدهی‌های دولت؛ بااین حال، هنوز جامعه از اجرای این برنامه‌ها و اقتصادی و سایر برنامه‌ها، که در دستگاه‌های اجرایی دیگر پیگیری می‌شود، به خوبی بهره‌مند نشده و این برنامه‌ها به توسعه اقتصادی در تراز توانمندی‌های کشور منجر نشده است.

بنابراین، مسئله اصلی توسعه کشور در شرایط کنونی این است که با وجود اینکه سیاست‌ها و برنامه‌های مطلوب برای توسعه کشور شناخته شده، چرا این برنامه‌ها و سیاست‌ها در عمل با سرعت مطلوب به پیش نمی‌رود؟ چه مؤلفه‌های سیاسی، مانع این امور است و چگونه و از چه مسیری می‌توان این موانع را برطرف کرد؟ این کتاب، پاسخی شایسته به این مسئله مهم کشور می‌دهد و می‌توان با بومی‌سازی نتایج، راهکارها و رهنمودهایش، یک گام اساسی دیگر توسعه کشور را به پیش برد.

کتاب حاضر با تأکید بر بهبود شفافیت و مشارکت شهروندان، تلاش دارد تا نهادها، فرایندها و بازیگران سیاسی، در خدمت اهداف توسعه‌ای کشور قرار گیرند؛ درحالی‌که مهم‌ترین مانع توسعه کشورها انگیزه‌ها و هنجارهای مخربی است که توانایی بازیگران سیاسی را برای اینکه قدرت خود را در راستای اهداف توسعه قرار دهند، محدود می‌سازد.

ویژگی بارز کتاب، این است که چگونه با مداخلات کوچک در شفافیت و مشارکت شهروندان می‌توان اقدامات مناسبی برای اصلاح نهادها، فرایندها، رفتار و هنجارهای مخرب توسعه، طراحی و اجرا کرد. امیدواریم این کتاب بتواند توسط سیاست‌مداران، سیاست‌گذاران، مدیران اجرایی، دانشگاهیان، پژوهشگران و خبرنگاران تخصصی، مورد استفاده قرار گیرد تا گامی هرچند کوچک در مسیر و سرعت توسعه کشور برداشته شود.

در پایان لازم است از آقایان دکتر علی چشمی و مهدی چشمی بابت ترجمه این کتاب و از آقای دکتر حجت ایزدخواستی بابت نظارت علمی کتاب تشکر نمایم. همچنین مراتب قدردانی خود را از آقای دکتر علیرضا نظری بابت برنامه‌ریزی دقیق، آماده‌سازی و انتشار این اثر اعلام می‌دارم.

حسین میرشجاعیان حسینی

معاون امور اقتصادی